

Украины: добавлена ст. 131² [4], в соответствии с которой, установлено исключительное право на представительство другого лица в суде и защите от уголовного обвинения. Соответственно, этот вид деятельности может осуществляться исключительно адвокатом на основании договора об оказании правовой помощи.

Таким образом, уплаченный адвокатом как ФОП единый налог (если он избрал упрощенную систему налогообложения) распространяется на тот вид деятельности, который указан в его регистрационных документах в соответствии с видами деятельности, предусмотренных Классификацией видов экономической деятельности, однако не касается адвокатской деятельности, осуществляемой им индивидуально в качестве самозанятого лица.

Список использованной литературы:

1. Налоговый кодекс Украины: Закон Украины № 2755-VI от 02.12.2010 р. [Электронный ресурс] // ВВР. – 2011. – № № 13-17. – ст. 112 – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Об адвокатуре и адвокатской деятельности: Закон Украины от 05.07.2012 № 5076-VI // [Электронный ресурс] // ВВР. – 2012. – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. Хозяйственный кодекс Украины // Ведомости Верховной Рады Украины. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Закон Украины «О внесении изменений в Конституцию Украины (относительно правосудия)» [Электронный ресурс] // ВВР. – 2016. – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1401-19>

Ключевые слова: адвокатская деятельность, индивидуальная адвокатская деятельность, налогообложение, самозанятое лицо.

Ключові слова: адвокатська діяльність, індивідуальна адвокатська діяльність, оподаткування, самозайнята особа.

Key words: advocacy, individual advocacy, taxation, self employed person.

ЧЕКМАРЬОВА ЛАРИСА ЮРІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

МОДЕЛІ СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА: ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

Специфічними особливостями класифікації моделей страхування професійної відповідальності адвоката є цілісність вивчення процесу, що дозволяє побачити не тільки складові цього виду страхування, але й зв'язки між ними та можливість вивчення процесу запровадження окремих моделей в законодавстві до їх реалізації.

Модель (фр. *modèle*, від латинського слова «*modulus*») – зразок, норма, міра. Поняття «модель» використовується в різних сферах людської діяльності. Широка різноманітність типів моделей та варіативність застосовуваних у літературі тлумачень даного поняття, зумовлює складність у його визначенні [1, с. 170]. Незважаючи на те, що модель, насамперед, передбачає втілення закладених в ній ідей – разом із тим, як стверджує американський дослідник Маркс Вартофський, вона також є прогнозом, і засобом реалізації авторської ідеї досягнення цілей і завдань дослідження [2, с. 127]. Моделювання може використовуватись з різною метою та на різних рівнях (етапах) дослідження. Тому існує велика кількість форм і видів моделей, що ускладнює можливість створення єдиної загальноприйнятої класифікації моделей. Проте, у зв'язку з підвищенням ролі моделювання, у якості методу пізнання кожна конкретна наука так чи інакше проводить класифікацію моделей, що використовуються у даній галузі знання [3, с. 71]. Моделі досить різноманітні, як за роллю в процесі пізнання, так і за способом їх реалізації. Спільним для всіх моделей є те, що вони мають дослідницький характер [1, с. 170]. Отже, вважаємо, під поняттям «модель страхування професійної відповідальності адвоката», слід розуміти теоретичну конструкцію, яка характеризує страхування професійної відповідальності адвоката через його основні складові.

У зв'язку із вищезазначеним, видається необхідним перейти до безпосереднього аналізу поглядів науковців щодо виділення окремих моделей страхування професійної відповідальності адвоката. Так, заслуговує на увагу класифікація видів страхування професійної відповідальності, яка проведена О.А. Файер, а саме науковець виділяє види страхування професійної відповідальності за такими критеріями: за формою страхування; за групами страхових ризиків; в залежності від кількості застрахованих осіб за договором страхування; в залежності від кількості вигодонабувачів за договором страхування; в залежності від цілей ліцензування страхової діяльності згідно вимог Закону України «Про страхування»; в залежності від статусу страхувальника, як особи, яка здійснює певний вид професійної діяльності; за видами професійної діяльності [4, с. 71-74].

Щодо моделей (деякі науковці використовують поняття «види») страхування професійної відповідальності адвоката, серед науковців здійснено виокремлення тільки деяких із них. Так, у своїй статті Р. Стренг виділяє такі види (моделі) страхування професійної відповідальності адвокатів за колом споживачів страхових послуг [5, с. 28]:

1) індивідуальне страхування конкретного адвоката в приватній страховій компанії (Бразилія, Німеччина, Японія тощо);

2) колективне страхування: адвокатська асоціація, яка представляє інтереси всіх своїх членів, на підставі укладання договору страхування вступає у відносини зі страховою компанією (Бельгія, Данія, Швейцарія тощо);

3) самострахування, що здійснюється за допомогою об'єднання адвокатів у товариства спільного страхування (Австралія, Велика Британія, Канада тощо);

4) змішана система, яка поєднує в собі декілька із зазначених видів.

В контексті запровадження добровільного чи обов'язкового страхування професійної відповідальності адвоката, панує дві думки. Першою думкою, що страхування професійної відповідальності адвоката повинно мати добровільний характер притримується Р.Г. Мельниченко, І.С. Токмаков. Іншою думкою притримуються такі науковці, як Т.Б. Вільчик, А.С. Михайлова, Д.В. Наумов, Н.О. Обловацька, що страхування професійної відповідальності адвоката повинно мати обов'язковий характер. На думку В.В. Заборовського, «на початковому етапі введення таке страхування повинно розглядатися як добровільне, а обов'язкове, за нашим переконанням, може бути запроваджене лише через декілька років. Необхідність проміжного періоду, на нашу думку, пов'язана, зокрема, з можливими фінансовими ризиками у професійній діяльності адвоката та потребою вироблення надійного і ефективного механізму страхування цивільно-правової відповідальності адвоката» [6, с. 197]. На підставі вищезазначеного можна виділити таку модель страхування професійної відповідальності, як за підставами звернення до страхування, що носить добровільний чи обов'язковий характер.

Залежно від підстав настання професійної відповідальності В.В. Заборовський зазначає, що така відповідальність може бути договірною та деліктною (недоговірною). На відміну від договірної, деліктна цивільно-правова відповідальність адвоката настає не у зв'язку з виконанням умов договору про надання правової допомоги, а за діяння, які хоча й можуть бути вчинені адвокатом під час здійснення своєї професійної діяльності, але безпосередньо не пов'язані з її реалізацією [7, с. 370]. Проаналізувавши зазначене, можна виділити таку модель страхування професійної відповідальності, як за видом професійної відповідальності: страхування договірної або деліктної (не договірної) професійної відповідальності адвоката.

Про договірний та колективний види захисту професійної відповідальності адвокатів зазначає у своїй статті Н.О. Обловацька, так на її думку, «до підстав страхування професійної відповідальності адвокатів належить також порушення умов договору між адвокатом та клієнтом щодо надання юридичних послуг. Особа, яка придбала послугу, розраховує на компетентність та професійність діяльності адвоката. Якщо клієнту завдано шкоди, він має право притягти адвоката до юридичної відповідальності в судовому порядку (договірний). Відповідно до п. 1 ст. 1172 Цивільного кодексу України, юридична або фізична особа відшкодовує шкоду, завдану їхнім працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків. Суб'єктом відповідальності в цьому випадку виступає не тільки адвокат, але й вся організація, в якій він працює (колективний)» [8, с. 27]. Про колективний вид страхування професійної відповідальності адвоката зазначає і Д.В. Кухнюк та А.В. Кухар.

Отже, ми пропонуємо класифікувати моделі цього виду страхування за наступними критеріями: підстав звернення до страхування (добровільність чи обов'язковість, змішана система, яка поєднує в собі як обов'язкову, так і добровільну підставу звернення), виду відповідальності (договірної та недоговірної (деліктної) відповідальності), групи страхових ризиків (пошкодження майна клієнта, порушення строків надання правничої допомоги, професійної некомпетентності, невиконання своїх професійних обов'язків), правового статусу адвоката, як страхувальника (індивідуальне чи колективне, змішана система, яка поєднує в собі індивідуальне та колективне страхування), правового статусу страховика (індивідуальне, колективне, самострахування чи змішана система), правового статусу клієнта (захисту майнових інтересів тільки конкретно визначеної особи чи захисту майнових інтересів необмеженого кола осіб), механізму відшкодування шкоди (судовий, позасудовий чи змішаний порядок).

Список використаної літератури:

1. Султанова Л. Обґрунтування вибору методу моделювання у дослідженні процесу розвитку полікультурної компетентності майбутніх викладачів / Л. Султанова // Витоки педагогічної майстерності. 2016. Випуск 17. С. 169-174.
2. Вартофський М. Модели. Репрезентация и научноепонимание / М. Вартофський. М.: Прогресс. 1988. 508 с.
3. Моделирование как метод научного исследования: гносеологический анализ / Б.А Глинский, Б.С. Грязнов, Б.С. Дынин, Е.П. Никитин. Минск: Изд-во МГУ. 1965. 248 с.
4. Файер О.А. Страхування професійної відповідальності: цивільно-правовий аспект: дис. ... канд. юр. наук: 12.00.03 / О.А. Файер. Х., 2011. 198 с.
5. Стрэнг Р. Практика страхования профессиональной ответственности адвокатов в США / Р. Стрэнг // Вестник Адвокатской палаты Иркутской области. 2006. № 10. С. 28-30.
6. Заборовський В.В. Страхування цивільно-правової відповідальності адвокатів в Україні: обов'язкове чи добровільне / В.В. Заборовський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Серія право. Вип. 43. Т. 2. С. 194-198.
7. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні: дис. ... докт. юрид. наук / В.В. Заборовський. Київ. 2017. 577 с.
8. Обловацька Н.О. Страхування професійної відповідальності адвокатів України / Н.О.Обловацька // Наука і практика. 2010. № 9. С. 25-28.

Ключові слова: адвокат, адвокатська діяльність, страхування професійної відповідальності, страхування професійної відповідальності адвоката, моделі страхування професійної відповідальності адвоката.

Ключевые слова: адвокат, адвокатская деятельность, страхование профессиональной ответственности, страхование профессиональной ответственности адвоката, модели страхования профессиональной ответственности адвоката.

Key words: attorney, practice of law, insurance of professional discipline, insurance of professional discipline of attorney, models of insurance of professional discipline of attorney.